

“ТАСДИҚЛАНГАН”

**“Ўзкимёсаноат” АЖ
Кузатув кенгашининг
2020 йил 22 майдаги
баёни билан**

**“ЎЗКИМЁСАНОАТ” АЖнинг
2020 ЙИЛ УЧУН
БИЗНЕС РЕЖАСИ**

Тошкент ш. – 2020 йил.

МУНДАРИЖА

1.	“Ўзкимёсаноат” АЖ ҳақида маълумот	3
2.	Саноатнинг мавжуд салоҳияти ва прогнози	5
3.	Бозор ва маркетинг концепцияси	9
4.	2019 йилнинг асосий натижалари	16
5.	2020 йил учун асосий вазифалар	17
6.	2020 йилги молиявий кўрсаткичларнинг прогнози	20

1. “Ўзкимёсаноат” АЖ хақида маълумот

Кимё саноати корхоналари ва ташкилотларини бошқариш тизимини такомиллаштириш ҳамда улар фаолиятининг иқтисодий самарадорлигини ошириш, тармоқ корхоналарини акциялаштириш жараёнларини чуқурлаштириш, кимё ишлаб чиқаришини ривожлантириш, техника билан қайта жиҳозлаш ва замонавийлаштириш учун хорижий инвестицияларни кенг жалб этиш мақсадида Вазирлар Маҳкамасининг “Кимё саноатини бошқариш тузилмасини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” 2001 йил 13 мартдаги 124-сон қарори билан “Ўзкимёсаноат” кимё саноати корхоналари уюшмаси тугатилди ва унинг ўрнига “Ўзкимёсаноат” давлат акциядорлик компанияси ташкил қилинди.

2004 йилда минерал ўғитлар ишлаб чиқариш ва сотиш бўйича тўлиқ тузилмани яратиш мақсадида Вазирлар Маҳкамасининг “Кимё саноати корхоналарини бошқариш тузилмасини такомиллаштириш ва қишлоқ хўжалигига агрокимё хизмати кўрсатишни яхшилаш чора-тадбирлари тўғрисида” 2004 йил 23 январдаги 33-сон қарорига мувофиқ “Ўзқишлоқхўжаликкимё” ДАК тугатилиб, “Ўзкимёсаноат” давлат акциядорлик компанияси таркибига “Қишлоқхўжаликкимё” ҲАЖ киритилди.

Вазирлар Маҳкамасининг “Ўзкимёсаноат” давлат акциядорлик компанияси ташкилий тузилмасини қисман ўзгартириш тўғрисида” 2004 йил 31 мартдаги 154-сон ва “Машинасозлик тармоғини ислоҳ қилиш чора-тадбирлари тўғрисида” 2004 йил 5 майдаги 208-сон қарорларига асосан “Ўзкимёсаноат” ДАКнинг таркибига “Электрохимзавод” ҚК АЖ ва “Тошкент кимё илмий-тадқиқот институти” ДУК кўшилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 24 апрелдаги ПФ-720-сон Фармонида мувофиқ, “Ўзкимёсаноат” давлат акциядорлик компанияси “Ўзкимёсаноат” акциядорлик жамияти деб номланди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўсимликларни химоя қилиш ва қишлоқ хўжалигига агрокимёвий хизмат кўрсатиш тизимини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” 2016 йил 24 октябрдаги ПҚ-2640-сон қарорига мувофиқ “Ўзагрокимёхимоя” АЖ ташкил этилди. “Ўзкимёсаноат” АЖ таркибидан 13 та “Қишлоқхўжаликкимё” ҲАЖ чиқарилиб, “Ўзагрокимёхимоя” АЖ таркибига киритилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзкимёсаноат” АЖ бошқарув тузилмасини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” 2017 йил 12 апрелдаги ПҚ-2884-сон қарори билан “Ўзкимёсаноат” АЖ ташкилий тузилмаси тасдиқланди ва жамиятнинг асосий вазифалари ва фаолияти белгилаб берилди:

ишлаб чиқариш сарф-харажатлари ва кимё корхоналари томонидан ишлаб чиқариладиган маҳсулотлар таннархи даражасига таъсир ўтказувчи омилларни чуқур таҳлил этиш, ресурс ва энергия тежайдиган замонавий технология ва ускуналарни, ишлаб чиқариш жараёнлари ва сотувларни бошқаришнинг энг янги электрон-ахборот тизимларини жорий этиш, маҳсулотларнинг материаллар

сиғимини камайтириш, бошқарув ходимлари сонини ва ноишлаб чиқариш сарф-харажатларини оптималлаштириш ҳисобига ишлаб чиқариш харажатлари ва маҳсулотлар таннархини тубдан пасайтириш бўйича аниқ чора-тадбирларни ишлаб чиқиш;

тармоқда ишлаб чиқаришни янада диверсификациялашга, мамлакат минерал хом ашё ресурслари захираларини тобора чуқурроқ қайта ишлашга, юқори қўшилган қийматли харидоргир сифатли кимё маҳсулотлари ишлаб чиқаришни ва тармоқ корхоналарида технологик хавфсизликни таъминлайдиган юқори технологияли замонавий ускуналар ва инновацион технологияларни тармоққа кенг жорий этишга йўналтирилган ягона техник сиёсатни амалга ошириш;

кимё саноати маҳсулотларининг жаҳон конъюнктураси тенденцияларини чуқур ўрганиш ва бунинг асосида жаҳон бозорларида харидоргир бўлган кимё буюмларининг хилма-хил турларини ишлаб чиқаришни ўзлаштириш, маҳаллий маҳсулотларни янги ташқи бозорларга олиб чиқиш;

импорт бўйича республикага олиб келинаётган кимё маҳсулотларини таҳлил қилиш ва кимё ишлаб чиқаришларини маҳаллийлаштириш даражасини муттасил чуқурлаштириб бориш, тармоқлараро саноат кооперациясини, шу жумладан, кичик тадбиркорлик субъектлари билан республикамизнинг йирик корхоналари ўртасида кооперация алоқаларини кенгайтириш;

республика қишлоқ хўжалиги товар ишлаб чиқарувчиларини агротехнология нормаларига мувофиқ мутаносиб нисбатдаги азот, фосфор, калий ва комплекс ўғитлар билан барқарор таъминлаш;

фаол инвестиция сиёсатини юритиш, лойиҳа ишлари, уларнинг экспертизасини такомиллаштириш, тармоққа тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни жалб этиш;

“Ўзкимёсаноат” АЖ тузилмасига кирувчи акциядорлик жамиятлари фаолияти самарадорлигини оширишга кўмаклашиш, уларда замонавий корпоратив бошқарув усулларини жорий этиш ва такомиллаштириш;

янги рақобатдош, инновацион технологиялар, маҳсулот турлари яратиш ва жорий этишга, маҳсулотга энергия ва ресурс сарфини камайтиришга, ишлаб чиқариш харажатларини қисқартиришга йўналтирилган илмий тадқиқотлар, шу жумладан, тармоқлараро илмий тадқиқотларни қўллаб-қувватлаш ва рағбатлантириш;

замонавий корпоратив бошқарув усулларини эгаллаган, бозор шароитларида ишларни самарали ташкил эта оладиган муҳандис-техник ва бошқарув кадрлари малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш.

Белгиланган Дастурни амалда бажариш, кимё саноатини ривожлантириш ва диверсификациялашни жадаллаштириш, биринчи навбатда давлат активларини хусусий мулкка сотиш орқали корхоналардаги давлат улушини камайтириш ҳисобига саноатнинг инвестиция жозибадорлигини ошириш мақсадида кимё саноатида ислохотларни босқичма-босқич амалга ошириш бўйича тадбирлар режаси Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Кимё саноатини янада ислох қилиш ва инвестиция жозибадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида” 2019

йил 3 апрелдаги ПП-4265-сон қарори билан тасдиқланди ва қуйидагилар асосий вазифалар этиб белгиланди:

тармокнинг айрим корхоналари активларини маҳаллий ва хорижий инвесторларга сотиш орқали амалдаги ишлаб чиқаришларни модернизация қилиш ва кенгайтиришга тўғридан-тўғри инвестицияларни жалб этишни рағбатлантириш;

“Ўзкимёсаноат” АЖ ташкилий тузилмасини такомиллаштириш ва жамият бошқаруви органларининг мустақиллиги ва масъулиятини оширишга қаратилган корпоратив бошқарувнинг замонавий услубларини жорий этиш;

кимё тармоғи корхоналарининг фаолияти самарадорлигини ошириш ва молиявий ҳолатини янада яхшилаш.

2. Соҳанинг мавжуд салоҳияти ва прогнози

Ўзбекистон кимё саноати мамлакат иқтисодиётининг узоқ муддатли ва барқарор ривожланишига замин яратадиган асосий сегментларидан биридир. Айнан кимё саноати деярли барча тармоқларни хом ашё, турли материаллар ва маҳсулотларни етказиб берувчиси бўлиб, уларнинг ривожланиш кўлами, йўналиши ва самарадорлигига сезиларли таъсир кўрсатмоқда.

Бугунги кунда Ўзбекистон бозорида қатор йирик корхоналар фаолият юритмоқда, масалан “Навоийазот” АЖ, “Максам-Чирчик” АЖ, “Фарғонаазот” АЖ, “Аммофос-Максам” АЖ, “Деҳқонобод калий заводи” АЖ, “Қўнғирот сода заводи” МЧЖ, “Биринчи резинотехника заводи” МЧЖ ва бошқалар.

Ўзбекистонда кимё саноатининг ишбилармонлик жозибадорлигининг асосий омиллари, аввало, зарур хом ашё, малакали меҳнат ресурслари, ривожланган алоқа тармоғи, банк ва юридик хизматлар тармоғи ҳамда нисбатан арзон энергия манбалари ҳисобланади.

Ташкил қилинганидан бошлаб Ўзбекистон кимё саноати биринчи навбатда минерал ўғитлар ишлаб чиқаришга йўналтирилган эди. Ўзбекистон Республикасида кимё саноати корхоналарини ҳар томонлама ривожлантириш, иқтисодий ривожланишнинг ҳозирги босқичининг устувор миллий вазифалари билан боғлиқ.

Бугунги кунда кимё саноати муҳим ишлаб чиқариш, хом ашё ва илмий-техник салоҳиятга эга. Бу республика саноат ишлаб чиқаришининг қарийб 2 фоизини ташкил этади. Соҳада иш билан банд бўлганлар сони қарийб 32 минг кишини ташкил қилади.

Ишлаб чиқарилаётган кимёвий маҳсулотлар иқтисодиётнинг кўплаб тармоқлари эҳтиёжлари учун етказиб берилади: қишлоқ хўжалиги (минерал ўғитлар, дефолиантлар, кимёвий ўсимликларни ҳимоя қилиш маҳсулотлари), мебель саноати (формалин, карбамид, карбамид-формалдегид смоласи), кон-металлургия саноати (натрий цианиди, полиакриламидлар, тиомочевина, нитрат кислотаси, аммиакли сув), электрон ва электротехник саноати (эпоксид смоласи), нефть ва газ саноати (унифлок, К-9 реагенти, бурғилаш реагенти), қурилиш саноати

(кальцийланган сода, натрий нитрати), озик-овқат саноати (сирка кислотаси) ва бошқалар.

“Ўзкимёсаноат” АЖ корхоналарини ишлаб чиқарадиган маҳсулотлар турига кўра, куйидаги асосий ишлаб чиқариш мажмуаларига ажратиш мумкин:

минерал ўғитлар ишлаб чиқариш комплекси;

энергетика, олтин қазиб олиш, кимё саноати учун ноорганик моддалар ва кимёвий реагентлар ишлаб чиқариш мажмуаси;

ўсимликларни ҳимоя қилувчи кимёвий воситалар ишлаб чиқариши;

кальцийнацияланган сода ишлаб чиқариши;

полимер ва резина буюмлар ишлаб чиқариши.

Ҳозирги кунда “Ўзкимёсаноат” АЖ корхоналарида 170 дан ортиқ турдаги кимёвий маҳсулотлари ишлаб чиқарилади.

Ҳозирги босқичда саноатнинг асосий вазифаси, айниқса, муҳим турдаги маҳсулотлар учун хом ашё мустақиллигига эришиш учун янги турдаги маҳсулотларни ўзлаштириш орқали хомашё импорти ҳажмини сезиларли даражада камайтиришдир. Ушбу мақсадга эришиш экспорт қилинадиган маҳсулотлар турини кенгайтириш ва рақобатбардошлигини ошириш, маҳаллий ресурслардан фойдаланиш, мавжуд ишлаб чиқариш қувватларини техник қайта жиҳозлаш ва реконструкция қилиш, чет эллик шериклар билан қўшма корхоналар ташкил этиш ва хорижий инвестицияларни жалб қилиш орқали саноатнинг экспорт салоҳиятини оширишни ўз ичига олади. Саноатнинг замонавий тузилиши асосини ишлаб чиқарилган минерал ўғитлар, биринчи навбатда, азот ва фосфорли ўғитлар ишлаб чиқариш ташкил қилади, бу саноат ялпи маҳсулотининг ярмидан кўпини ташкил этади.

Сўнгги йилларда синтетик материаллар ва полимерларни ишлаб чиқариш ва қайта ишлаш ҳамда истеъмол товарлари ишлаб чиқариш жадал суръатлар билан ривожланиб бормоқда.

Ҳозирги кунда соҳа корхоналарида модернизация, ишлаб чиқариш цехларини қайта жиҳозлаш ва юқори технологиялар асосида ускуналарни янгилаш ишлари олиб борилмоқда.

Жаҳон бозорида рақобатбардош, кимёвий маҳсулотлар ишлаб чиқарадиган замонавий корхоналарни яратиш ва мавжуд ишлаб чиқариш қувватларини модернизация қилиш ва реконструкция қилиш бўйича лойиҳаларни амалга ошириш, шу жумладан хорижий ва ички инвестицияларни жалб қилиш орқали фосфорли ўғитлари ишлаб чиқаришни кенгайтириш яқин келажакда кимё саноатини ривожлантиришнинг асосий устувор йўналишлари бўлиб қолмоқда.

Умуман олганда, Ўзбекистон саноатининг асосий таркибий қисмларидан бири бўлган кимё саноатини ривожлантириш учун кенг истиқболли имкониятлар мавжудлигини таъкидлаш мумкин. Шу билан бирга, замонавий юқори технологияли ишлаб чиқаришларни яратишга, шунингдек маҳсулотлар учун янги бозорларни ривожлантиришга йўналтирилган инвестиция лойиҳаларини амалга

ошириш учун дунёнинг етакчи ишлаб чиқарувчиларини жалб қилиш муҳим йўналиш бўлиб қолмоқда.

Мустақиллик йилларида республикада қатор янги объектлар фойдаланишга топширилди, шу муносабат билан турдош тармоқлар учун хомашё базасини ривожлантириш зарурати юзага келди.

Тошкент вилоятида “Ангрен” махсус саноат зонаси ташкил этилиши билан “Конвейер ленталари, қишлоқ хўжалиги ва автомобил шиналари ишлаб чиқаришни ташкил этиш” лойиҳасини амалга ошириш учун ноёб имконият пайдо бўлди. Завод қурилиши Хитойнинг “Poly Technologies2 компанияси томонидан амалга оширилди. Объектнинг биринчи босқичи 2018 йилнинг 4 чорагида фойдаланишга топширилди.

Ушбу лойиҳа нафақат маҳаллий “GM-Uzbekistan” автомобиль ишлаб чиқарувчисини автомобиль шиналари билан таъминлаш, балки кўшни мамлакатларга маҳсулот экспорт қилиш, кўшимча малакали иш ўринлари яратиш имконини беради.

Саноатдаги энг йирик корхона “Навоийазот” АЖда 3 та йирик инвестиция лойиҳаси амалга оширмоқда.

2019 йил декабр ойида 100 минг тонна ПВХ, 75 минг тонна каустик сода ишлаб чиқариш комплекси ишга туширилди;

2020 йилнинг биринчи ярмида ишлаб чиқариш қуввати йилига 500 минг тонна ишлаб чиқарадиган замонавий нитрат кислота фойдаланишга топширилди;

2020 йил декабрда ишлаб чиқариш қуввати йилига 660 минг тонна аммиак ва 577,5 минг тонна карбамид ишлаб чиқариш бўйича ишга туширишни режалаштирилган.

Айни пайтда “Ўзкимёсаноат” АЖ корхоналари кимёвий маҳсулотларининг қарийб 30 фоизини Жануби-Шарқий Осиё, Хитой, Эрон бозорларига, шунингдек кўшни мамлакатларга экспорт қилмоқда.

Шу билан бирга, кимёвий маҳсулотлар турлари ва ассортиментини кенгайтириш, маҳаллий хом ашё асосида ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш, ишлаб чиқариш таннархини пасайтириш бўйича мавжуд имкониятлар тўлиқ қўлланилмаяпти ва республика қишлоқ хўжалигида фосфорли ўғитларга бўлган эҳтиёж қондирилмай қолмоқда.

Кимё саноатини янада диверсификация қилиш, янги ишлаб чиқаришларни яратишга тўғридан-тўғри сармояларни жалб қилиш ҳамда ички ва ташқи бозорда талаб қилинадиган маҳсулотлар турини кенгайтириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Кимё саноатини янада ислоҳ қилиш ва инвестиция жозибadorлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида” 2019 йил 3 апрелдаги ПҚ-4265-сон қарори билан “2019-2030 йилларда кимё саноатини ривожлантириш дастури” тасдиқланди ва ҳисобланган қиймати 12,1 млрд. АҚШ долларига тенг, шу жумладан 1,7 млрд. АҚШ доллари миқдоридан тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ва кредитлар ҳисобига 31 та инвестиция лойиҳасини амалга

оширишни назарда тутувчи 2019-2030 йилларда кимё саноатини ривожлантириш дастури ҳисобидан амалга оширилади.

Дастур қуйидагиларни назарда тутуди:

азотли, фосфорли, калийли ва мураккаб минерал ўғитларни, шу жумладан ушбу маҳсулотларни “Навоийазот” АЖ, “Самарқандкимё” АЖ, “Фарғонаазот” АЖ, “Қўкон суперфосфат заводи” АЖ, “Аммофос-Максам” АЖ, “Дехқонобод калий заводи” МЧЖ негизида, шунингдек Сирдарё вилоятининг Янгиер шаҳри ва Навоий вилоятининг Томди туманида ишлаб чиқариш бўйича амалдаги қувватларни модернизация қилиш, кенгайтириш ҳамда энергия жиҳатидан самарадор янги қувватларни барпо этиш;

“Ўзбекнефтгаз” АЖ билан биргаликда ва етакчи хорижий компаниялар иштирокида ҳамда илғор технологиялар ва замонавий инновацион ишланмаларни қўллаган ҳолда полимер маҳсулотлари, шу жумладан полиэтилентерефталат (ПЭТ), поливинилхлорид (ПВХ), синтетик каучук, полистирол, полиуретан, полиол, акрилонитрил-бутадиен-стирол (АБС) пластик, полиакрилонитрил (ПАН) маҳсулотларини чиқариш бўйича янги ишлаб чиқаришларни барпо этиш;

тармоқ корхоналарининг мавжуд ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланиш самарадорлигини, уларнинг негизида иқтисодиёт тармоқларида талаб этилаётган кимёвий маҳсулотларнинг янги турларини, шу жумладан меламина, метиламин, формальдегидли, карбамид-формальдегидли ва меламина-формальдегидли сақичлар, этилацетат, озуқа тузи, натрий бикарбонати, хлор-сирка кислотаси, натрий нитрати, бутилацетат, тринатрий фосфат, нитроцеллюлоза, металлургия, нефтгаз ва тўқимачилик саноатлари учун реагентлар, катализаторлар ва кимёвий қўшилмалар, шунингдек, полимер фитинглар, биаксил йўналтирилган полипропилен пленкаси (БОПП), ўсимликларни кимёвий ҳимоя қилиш воситалари ва уларни ишлаб чиқариш учун амалдаги моддаларни чиқариш бўйича ишлаб чиқариш кластерларини ташкил этиш;

Республика иқтисодиётини жадал ривожлантириш учун инновацион кимёвий технологияларни ривожлантириш, жаҳон стандартлари даражасига жавоб берадиган лойиҳалаш ишларини амалга ошириш, шунингдек кимё соҳасида юқори малакали кадрлар тайёрлаш учун инфратузилма ва тегишли шароитлар яратиш талаб этилади ҳамда соҳада илмий салоҳиятни ошириш.

Касбий маҳорат ва билим даражасини ошириш, ривожланган илмий ва ишлаб чиқариш алоқаларини шакллантириш, кимё соҳасида фанни ривожлантириш бўйича хорижий тажрибаларни жалб қилиш, илмий салоҳиятни кимё соҳасидаги инновацион ишланмаларга жалб қилиш мақсадида фанларни ишлаб чиқиш, илмий ғояларни ривожлантириш, фан, дизайн ва ишлаб чиқариш ўртасида яқин алоқаларни ўрнатиш ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 25 октябрдаги ПҚ-3983-сон қарорига биноан Корея тадқиқот институти билан ҳамкорликда Кимёвий технологиялар ташкилоти (КРИСТ) томонидан “Кимё технологиялари илмий-тадқиқот институти” ва “Ўзкимёсаноатлоиҳа” АЖ

негизда илмий-лойихалаш институти – Кимё технологиялари марказини яратиш бўйича ишлар олиб борилмоқда.

3. Бозор ва маркетинг концепцияси

Кимё саноати халқ хўжалигининг муҳим тармоқларидан бири бўлиб, кимёвий заводларда ишлаб чиқариладиган моддалар халқ хўжалигининг барча тармоқларида қўлланилади ва кундалик ҳаётнинг барча соҳаларида учрайди. Ҳар қандай мамлакатда кимёвий ишлаб чиқаришни ривожланиши умуман мамлакат тараққиёти билан боғлиқдир.

Кўшимча қиймати юқори бўлган маҳсулотларни экспорт қилиш корхоналарнинг қўшимча фойда олишини таъминлайди.

Бундан ташқари, бундай тармоқларнинг мавжудлиги маълум бир маҳсулотни чет элдан етказиб беришдан мустақилликни кафолатлаши мумкин.

Кенг маънода кимё саноати маҳсулотларининг аксарияти (рўзғор учун кимёвий моддалар ёки қурилиш бўёқлари назарда тутилмаса) аксарият ҳолларда кимёвий корхоналарнинг ўзлари учун хом ашё бўлиб, уларда юқори қийматга эга бўлган маҳсулотлар қайта ишланади. Бир неча босқичлардан кейингина хом ашё охириги истеъмолчига тўқимачилик, ёғочни қайта ишлаш, озиқ-овқат, қурилиш, қишлоқ хўжалиги, машинасозлик ва бошқа барча саноат маҳсулотлари шаклида етиб боради.

Бугунги кунда дунёдаги энг йирик кимёвий корпорациялар дунёнинг етакчи бешталигига кирган Dow Chemical, LyondellBasell ва DuPont каби америка компаниялари. Улардан ташқари, Қўшма Штатларда 170 йирик кимё корхоналари мавжуд. Уларнинг дунё бўйлаб 1700 та филиали ва 2800 та фабрикаси мавжуд.

Европанинг кимё компаниялари (Ғарбий ва Шарқий Европа, МДҲ мамлакатлари) ҳозирги вақтда маҳаллий хомашё ва бошқа тармоқларнинг чиқиндиларидан фойдаланган ҳолда классик турдаги маҳсулотларни ишлаб чиқариш бўйича позицияларни эгаллаб, бозорнинг бешдан бир қисмини эгаллаб турибди.

Европа минтақаси дунёдаги кимё маҳсулотларини экспорт қилувчи (42,5%) ва импорт қилувчи (35,3%) ҳисобланади. Углеводородларни ва махсус кимёвий моддаларни чуқур қайта ишлаш маҳсулотлари Европа Иттифоқида сотилишнинг ярмини ташкил этади. Асосий кимёвий моддалар, махсус кимёвий моддалар ва уй кимёвий моддалари экспорт қилинади. Европа Иттифоқи доирасидаги экспорт ташқи экспортга қараганда деярли икки баравар кўп (НАФТА мамлакатлари (АҚШ, Канада ва Мексика) ва Осиё).

Forbes дунёдаги 2000 та энг йирик давлат компанияларининг йиллик рейтинги КОВИД-19 пандемияси сабаб бўлган глобал иқтисодий инкирознинг ҳажмини таҳлил қилди.

Бу йил Глобал 2000 рўйхатига киритилган аксарият компанияларнинг бозор қиймати ўтган йилга нисбатан анча пасайган, 2019 йилда фаолият тўхтатилганлиги сабабли кўплаб компаниялар маҳсулот сотишни камайтирган.

2019 йил охирида, Forbes рейтингига кўра, 2000тадан йилдаги енг йирик кимёвий компаниялар:

BASF - дунёдаги енг йирик кимёвий консерн ҳисобланади. Бош қароргоҳ Германиянинг жануби-ғарбий қисмидаги Рейнланд-Пфалз штатидаги Людвигшафен шаҳрида жойлашган. Консерннинг Европа, Америка ва Осиёдаги 160 та шўба корхоналари мавжуд. Консерн дунёнинг 170 мамлакати билан алоқаларни олиб боради ва 7 мингдан ортиқ маҳсулот ишлаб чиқаради. BASF маҳсулотларининг қарийб 60 фоизини Европада сотади. 2018 йилги савдо: \$74,1 млрд.

SINOPEC - бу Хитойда жойлашган энергетика ва кимёвий интеграциялашган компания. Мамлакатнинг иккинчи йирик нефт ва газ компанияси (PetroChina кейин). Бизнес Sinopec Corp. нефт ва газни кидириш, нефт ва газ қазиб олиш ва ташиш, нефтни қайта ишлаш, нефт-кимё ишлаб чиқариш, минерал ўғитлар ва бошқа кимёвий маҳсулотларни ишлаб чиқаришни ўз ичига олади. Қайта ишлаш қуввати жиҳатидан Sinopec Corp. дунёда иккинчи, этилен сифими бўйича тўртинчи ўринда туради.

2018 йил охирида корпорацияга ХХРда нефт ва газ қазиб олиш бўйича умумий майдони 31,6 минг квадрат метр бўлган 219 майдон учун лицензиялар берилди, бундан ташқари, тахминан 525 минг квадрат метр майдонга ега 194 та майдон учун разведка лицензиялари мавжуд еди. Бошқа мамлакатларда корпорация майдони 322,6 кв.км бўлган битта майдон учун лицензияга ега, шунингдек 73 та майдонларда улуши бор.

Корпорация умумий қуввати йилига 293,5 миллион тонна (йилига 2,157 миллиард баррел, кунига 5,9 миллион баррел) бўлган 30 та нефтни қайта ишлаш заводида егалик қилади. Корпорациянинг чакана савдо тармоғи ХХРдаги енг йирик тармоқ бўлиб, 30 мингдан зиёд ёқилғи қуйиш шохобчаларига ега; 2018 йилда 180 миллион тонна нефт маҳсулотлари сотилди, шундан 70 фоиздан ортиғи Хитойда, даромаднинг тахминан 10 фоизи Сингапурга тўғри келади.

Корпорация умумий қуввати 18,8 миллион кубометр бўлган 353 нефт маҳсулотларини сақлаш омборига егалик қилади. 2018 йилдаги савдоси \$69,2 млрд.

SABIC - Sabic (Saudi Basic Industries Corporation) ҳозирги кунда дунёнинг 40 дан ортиқ мамлакатларида ишлайди. Унинг корхоналари ишчиларининг умумий сони 40 минг кишидан ошади ва унинг активлари қиймати 88 миллиард долларни ташкил этади.

Sabic IP билан бир қаторда Sabic дунёда полиэтилен ишлаб чиқарувчи учинчи ва полипропилен ишлаб чиқарувчи тўртинчи ўринни эгаллайдиган Sabic Polyolefins бизнес бўлимига эга. 2018 йилги савдо: \$42,1 млрд.

INEOS – Лондон марказида жойлашган хусусий Британия кўп миллатли кимёвий компания ҳисобланади. INEOS ёқилғи ва мойлаш (23,3%), қадоклаш ва

озик-овқат (18,5%), ва қурилиш (16,1%), шу жумладан, кўплаб бозорлар учун маҳсулотлар, таклиф этади. 2018 йилдаги савдоси \$37 млрд.

Formosa Plastics – компанияда 2 900 ага яқин киши ишлайди, улар бешта бўлинмада 20 дан ортиқ ишлаб чиқариш блокларни бошқарадилар. Компанияда олефинлар, полиолефинлар, винил, махсус поливинилхлорид, ва хлорлар ишлаб чиқарилади. Асосий бизнес - пластик қатронлар ва нефт-кимё маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳисобланади. 2018-йилда савдо: \$36.9 млрд.

Formosa Plastics – Американинг Exxon Mobil Corporation бўлими. ExxonMobil Chemical компаниянинг янги президенти Karen Makki бўлди, унинг раҳбарлиги остида компания ўз фаолиятини кенгайтириш ва ривожлантиришни режалаштирилмоқда. Кўп йирик сармоялар амалга оширилди, хусусан компания Хитойда йирик этилен заводи қўришни режалаштирилмоқда. 2018-йилда савдо: \$32,4 млрд.

LyondellBasell Industries - Американинг нефт-кимё компанияси. Бош қароргоҳи Хюстонда жойлашган. Компания бутун дунё бўйлаб бешта асосий бизнес сегменти орқали фаолият юритади ва полиэтилен ва полипропилен ишлаб чиқариш бўйича етакчилардан бири бўлиб, улар электроника, қурилиш, қадоклаш, автомобилсозлик ва шу қабиларда фаол фойдаланилмоқда. 2018 йилда сотувлар: \$30,8 млрд.

Mitsubishi Chemical - Mitsubishi корпорациясининг таркибий қисмидир. Ўтган йили компания ускуналарни тозалаш ва қоплаш бўйича Германиянинг Cleanpart Group компаниясини сотиб олди. Mitsubishi илгари ҳам Shinryo шўба корхонаси орқали шу каби хизматларни тақдим этган. 2018 йилги савдо: \$28,7 млрд.

LG Chem - Жанубий Кореядаги энг йирик кимёвий компания. Бу LG Group бир қисмидир. Компаниянинг Жанубий Кореяда 8 та ишлаб чиқариш майдони, бошқа мамлакатларда 14 та фабрикаси (шулардан 12 таси Осиёда, 1 таси Полшада ва 1 таси АҚШда), 10 та маркетинг бўлинмалари, 5 та ваколатхоналари (шу жумладан, Москвадаги ваколатхонаси) ва 2 та тадқиқот марказлари мавжуд. 2018 йилги савдо: \$25,6 млрд.

Саноати ривожланган мамлакатлар юқори технологияли махсус материаллар ишлаб чиқаришнинг асосий қисмини инновациялар ва узоқ муддатли мақсадли қайта қуриш орқали жамладилар. Шу билан бирга, кимё саноати учун асосий маҳсулотларнинг асосий етказиб берувчилари сифатида аҳамиятини йўқотмаган йирик саноат корхоналари арзон хом ашё ва арзон ишчи кучи билан таъминланган ҳудудларга фаол равишда кўчирилади. Масалан, Венесуэлада ишлаб чиқариш бирлигига (1 тонна) полиэтилен қувватини яратиш учун 0,9 минг АҚШ доллари керак бўлса, Швецияда эса бу қарийб 1,5 минг АҚШ долларини ташкил этади.

Жаҳон кимё саноати қиёфасини ўзгартирадиган жиддий омил – Яқин Шарқда нефть-кимё маҳсулотларининг фаол ривожланиши ва Россия маҳсулотларининг баъзи йирик истеъмолчилари, масалан Хитойнинг маҳсулотларни импорт қилишдан ўз ишлаб чиқаришига ва экспортига ўтишидир.

Халқаро экспертлар фикрига кўра, глобал кимё саноатининг йиллик ривожланиш даражаси 2,7%, шу жумладан ривожланаётган мамлакатларда бу кўрсаткич 5,5%, Европа Иттифоқида 2% бўлиши кутилмоқда.

CEPIC экспертларининг прогнозига кўра, 2030 йилга келиб дунёда кимё ва нефть-кимё маҳсулотларини ишлаб чиқариш 2014 йилга нисбатан деярли икки бараварга ошади ва 6,25 трлн. Евро. Шу билан бирга, Хитой маҳсулотларининг улуши 44 фоизгача кўтарилди.

Хитой, яқин Шарқ ва Жануби-Ғарбий Осиёда кимё саноати ишлаб чиқариш қувватини кенгайтириш ушбу мамлакатларнинг кимё ва нефть-кимё маҳсулотлари жаҳон бозоридаги ўрнини сезиларли даражада ўзгартиради ва харидорлар учун рақобатни кучайтиради.

Катта тоннажли маҳсулотларни (аммиак, полиэтилен, полипропилен ва бошқалар) ишлаб чиқаришнинг замонавий технологик даражаси билан бирлик қувватларини ошириш орқали самарадорликни ошириш имкониятлари деярли тугади (оптимал даражага деярли эришилди).

Ҳозирги босқичдаги асосий вазифа – юқори кўшимча қийматли ишлаб чиқаришни ташкил этиш.

"Ўзкимёсаноат" АЖ - Ўзбекистон Республикаси кимё корхоналарини бирлаштурувчи ягона комил корпоратив тузим.

"Ўзкимёсаноат" АЖ таркибига 9 та йирик саноат корхоналари киради. 2019 йилда "Ўзкимёсаноат" АЖ саноат корхоналари томонидан 6,3 трлн. сўмлик (663,2 млн.долл. эквивалентида) маҳсулотлар ишлаб чиқарилди.

2019 йил якуни бўйича "Ўзкимёсаноат" АЖ саноат маҳсулотларнинг таркиби қуйдагича: агрокимёвий маҳсулотлар ишлаб чиқариши 76,2%, органик кимё маҳсулотлари - 5,5%, ноорганик кимё маҳсулотлари - 11,5%, кимёвий реагентлари ва бошқа маҳсулотлар – 6,8% ташкил этди. Бу эса органик ва ноорганик кимё ривожланишининг паст даражасидан далолат беради, бу эса инновацион ишланмалар ва технологияларни жорий этишни талаб қилади.

Бу йўналишда ишлаб чиқариладиган калцийланган сода (188,1 минг тонна), гидроксид сода (21.5 минг тонна), натрий цианиди (32.5 минг тонна), хлор (7,6 минг тонна), метанол (7,6 минг тонна), хлорид кислота (40.4 минг тонна), К-4 реагенти (1.0 минг тонна), формалин (7.8 минг тонна), сирка кислота (2,5 минг тонна), ацетон (0.5 минг тонна) ва бошқалардан иборат.

Минерал ўғитлар жаҳон бозорининг нарх сиёсати.

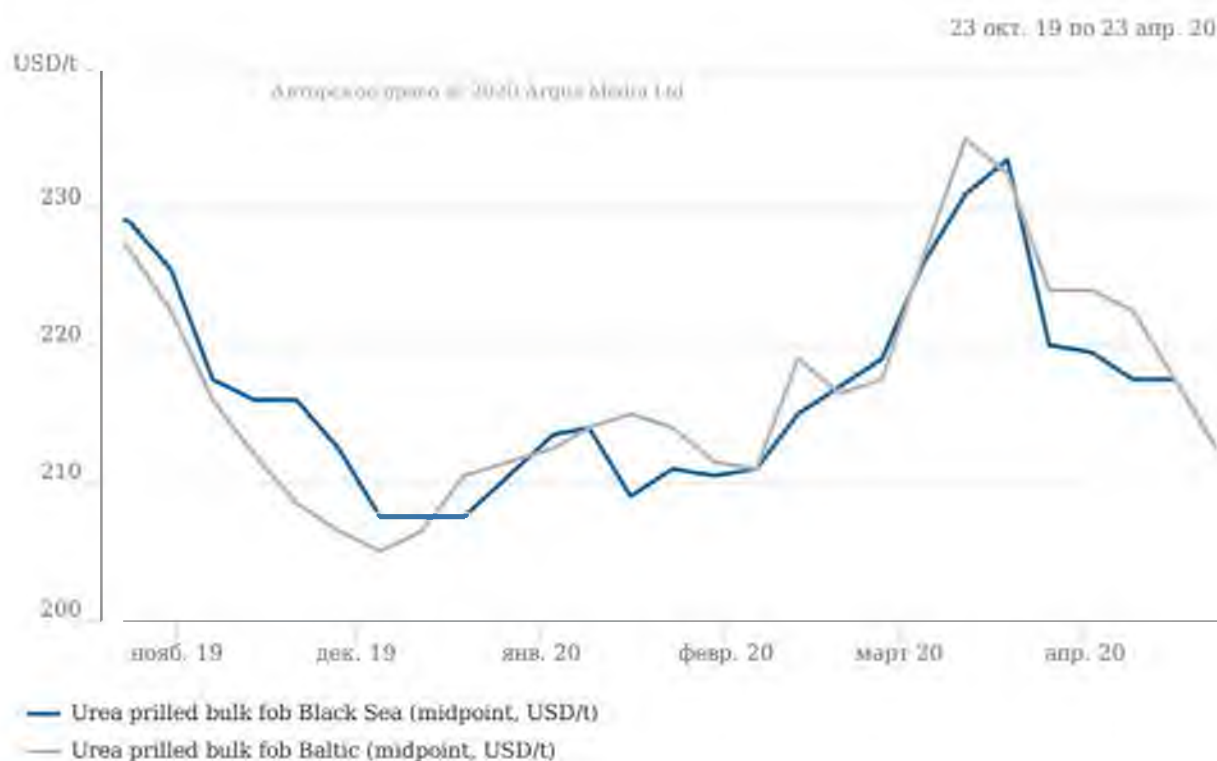
Ахборот-таҳлил агентликларининг маълумотларига кўра, 2020 йилнинг мартдан апрел ойига қадар дунёнинг деярли барча ҳудудларида карбамид нархи пасайган. Апрель ойи бошида бу ўғит кучли мавсумий талабга эга эди, аммо май ва июн ойлари нархнинг сезиларли даражада пасайиши эҳтимоли бор. Асосий фойдаланувчилар зўрға бозорига кириб Covid-19 пандемия қаршисида жуда эҳтиёткор бўлишмоқда. Бироқ, савдо компаниялари мавжуд мажбуриятларини бажариш учун ҳажмларни сотиб олишмоқда.

Бозор иштирокчилари Ҳиндистонда янги харидлар тендерини кутмоқда. Кейинги рақобат кечиктирилса, жаҳон бозорида карбамиднинг таннархига салбий

таъсир кўрсатади. Ҳиндистон тендер яқинда эълон бўлса, етказиб берувчилар, айниқса, Осиёда, май партияларда учун буюртмалар билан таъминланади. Ҳиндистон бозор энг йирик биридир. Дастлабки ҳукумат маълумотларига кўра, 2019/2020 кишлоқ хўжалик йили учун Ҳиндистонга карбамид импорт (март- апрел) ўтган йилга нисбатан 22% ўсди ва 9.12 млн. тоннага етди.

Карбамид нархининг пасайиши етказиб берувчилар мавжуд экспорт партияларининг бир қисмини сотгунга қадар давом этади.

Карбамид нархларининг 2019 йил ноябрдан 2020 йил апрелгача бўлган динамикаси

ҚОРА ДЕНГИЗ. Европа Иттифокида импортбожи тортилмайдиган Миср приллед маҳсулоти ҳафта бошида \$210-213 / т (ФОБ) да сотилгач, талаб нархи \$227/т (ФОБ) га тушиб кетди.

БОЛТИҚ ДЕНГИЗИ. Май ойида юборилган приллед карбамид учун тахмин нархлар тушди \$210-215/т (ФОБ). Россия маҳсулоти асосан Мексика ва бошқа лотин Америкаси мамлакатларига кетади, лекин ишлаб чиқарувчилар ҳозир кема юк ставкалари белгиланган қисқартириш берилганлигини ҳисобга олиб Ҳиндистонга юбориш учун ҳажми нархларни таҳлил қилиш бошланади.

ТУРКИЯ. 21 апрел куни маҳаллий саноат компанияси Kastamonu Marmara денгизидаги портларга жўнатилган ҳолда 4 минг тонна карбамид ва 3 минг тонна Самсунга сотиб олиш учун кимошди савдосини яқунлади. Харидор \$244-246/т (сфр Самсун) иккинчи лотни 180 кун учун тўлов ва кечиктирилган тўлов билан сотиб

олди, бу эса \$210 / Т (ФОВ Қора денгиз) дан камроқ, 4 минг тонна партияни сотиб олиш қолдирилди.

Америка қўшма штатларида карбамид ишлаб чиқариш 2020 йилда КАСга нисбатан янада жозибадор бўлади. 2020-йилда америкалик ишлаб чиқарувчиларга нархлари босим остида қоладиган КАС ўрнига карбамид ишлаб чиқаришлари фойдалироқ бўлади. Саноат иштирокчилари бу ўғит ишлаб чиқариш харажатларини ҳисобга олган ҳолда, жорий йилнинг августга қадар даврида карбамид баржа юклар савдо КАС ҳажми савдо кўпроқ фойдали бўлади, деб кутяптилар. 2020 мартгача қадар КАС етказиб бериш форвард спот учун жисмоний спот бозорида жорий нархларда деярли бир хил бўлади: \$135/мт (ФОВ). Июл-август ойларида етказиб бериладиган юклар ва кейинчалик 6% қимматроқ. Шу билан бир вақтда, карбамид фючерс аста-секин СОВИД-19 пандемияси туфайли кейинги олти ой давомида камайиб бормоқда, ва бу ўғит учун нархлар одатда паст бўлади. Бироқ, янги Орлеандаги КАС нархи бу йил нисбатан барқарор бўлди, натижада карбамид қиймати сезиларли даражада юқори даражада қолди, фермерларнинг импорт ҳажми ва кишлоқ хўжалиги истеъмолчилари талабнинг ортиб бораётган таклифи ҳисобга олинди.

АММИАКЛИ СЕЛИТРА жаҳон бозорида харидоргир эмас. Туркия аммоний нитрат нархи тонна ФОВ Туркия (қопсиз) бошига \$ 175-185 оралиғида, \$20 камайди. Шу етказиб берувчиларнинг оҳак аммоний нитрат тонна ФОВ Туркия (қопсиз) бошига \$150 бепул бозорда таклиф этилди. Россия ишлаб чиқарувчилари тонна ФОВ қора денгиз бошига \$165-175 ва тонна ФОВ Baltic (қопсиз) бошига \$170-175 ўз маҳсулотларини таклиф давом этмоқда. Бразилияда маҳсулотлар тонна ФОВ Балтика учун 175 долларга тенг нархда сотилади. Германияда, ИАС қиймати 10 евро камайди, октябр ўрталарида қайд нархларга нисбатан 180 тонна CIF Германия бошига евро (қопсиз). Францияда «Yara» ва «Borealis» томонидан ишлаб чиқарилган аммиакли селитра номинал нархи ноябр ойида етказиб бериш шarti билан бир тонна СРТ Францияга (оммавий равишда) 285-287 евро юқори даражада.

КАЛИЙ ХЛОРИД импорти 2020 йил бошида секинлашди. Олинган статистика маълумотларига кўра, бу йил бошидан буён турли мамлакатлар бозорларига маҳсулот етказиб ҳажми, ҳатто дунёда талаб ва материаллар билан муаммолар пасайишига олиб келди Сovid-19 эпидемияси бошланишидан олдин ўтган йилга нисбатан камайди. Январ - феврал 2020 калий хлорид умумий глобал импорти ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 27% камайди.

ЖАНУБИ-ШАРҚИЙ ОСИЁ. Жорий йилнинг майда стандарт калий хлорид спот котировкалари ерта январ ойида \$232-255/т (cfr) дан \$263-275/т (cfr) гача камайди. Об-ҳаво шароитлари, Сovid-19 вазият таъсири, тўловларни амалга қийинчиликлар, ўтган йилнинг бошида калий хлорид катта қимматли қоғозлар, ва хом палма ёғи нархи тебранишлари Малайзия ва Индонезияда плантация эгалари талаб заифлашиши ҳисса давом этмоқда. Қаттиқ изоляция режими жануби-Шарқий Осиё мамлакатларидаги вазиятга сезиларли таъсир кўрсатиб, калий хлоридга бўлган қизиқишнинг пасайишига ёрдам берди. Феврал ойида Вьетнамга импорт

феврал ойига нисбатан 50% га камайди. Таиландга 72% кам маҳсулот импорт қилинди.

ХИТОЙ. Баҳор фасли поёнига этмоқда. Бозор иштирокчиларининг фикрига кўра, калийли ўғитлар истеъмоли ўтган йилга нисбатан тахминан 5% га камайиши эҳтимолдан йироқ, хитойлик харидорлар консорциуми 2018-йил сентябридан бошлаб калий хлорид етказиб бериш бўйича биринчи шартнома бўйича келишиб олган. Келишув Белоруссиянинг Potash компанияси (БПС) билан \$220/тонна (сфр) учун имзоланди. Бу аввалги шартномада белгиланган нархдан \$70/ тонна паст.

Олинган маълумотларга кўра, етказиб бериш ҳажми 7,0 млн.тоннани ташкил этади. Бироқ, БСС 2020 йил охиригача 70,0 минг тонна биринчи партиясини шартнома доирасида Хитойга калий хлорид етказиб беради, деб эълон қилди. Компания музокаралар олиб борилган мураккаб макроиқтисодий шароитлар, айниқса, миллий валюталарнинг кескин заифлашуви, нефт ва бошқа товарлар нархларининг мисли кўрилмаган даражада тушиб кетиши ҳамда Совид-19 пандемиясини қайд етди.

“Янги Хитой шартномасининг нархи глобал Potash бозорининг барқарорлашуви, тикланиши ва кейинги прогрессив ривожланиши учун мустаҳкам пойдевор яратади”, деди БСС 30 апрел куни.

Юкоридагиларни ҳисобга олиб, Жануби-Шарқий Осиё портларида ушбу маҳсулот таннархининг сезиларли даражада камайишига олиб келиши мумкин.

“Ўзкимёсаноат” АЖ таркибига қирадиган корхоналар томонидан минерал ўғитларнинг улгуржи савдоси товар-хом ашё биржасида амалга оширилади, биржа савдоларида улгуржи харидорлар “Агрокимехимоя”худудий АЖ, кластерлар ва бошқа истеъмолчилар ҳисобланади.

Минерал ўғитлар ва бошқа кимёвий маҳсулотларни экспорт қилиш ҳажми ҳар йили ҳукуматнинг минерал ўғитларни ишлаб чиқариш ва сотиш баланси тўғрисидаги қарорлари, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Товарлар ва хизматлар экспорти прогнози тўғрисида” ги қарори билан белгиланади.

Саноат корхоналари ҳар йили 42-44 турдаги товарларни экспорт қиладилар. Асосий маҳсулотлар: аммиакли селитра, карбамид, аммоний сульфат, калий хлорид, кальцийнацияланган сода, аммофос, аммиак, натрий хлорат ва бошқалар.

Республика корхоналари томонидан ишлаб чиқарилган минерал ўғитлар дунёнинг 30 дан ортиқ мамлакатларига экспорт қилинмоқда.

Экспорт учун устувор йўналишлар Жануби-Шарқий Осиё мамлакатлари (Ҳиндистон, Вьетнам, Шри-Ланка, Бангладеш, Малайзия ва бошқалар). Экспорт салоҳияти - 350-400 минг тонна.

Йилига 450 минг тоннагача минерал ўғитлар салоҳиятига эга бўлган қўшни мамлакатлар – Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркменистон ва Афғонистон, Эрон, Туркия – 100 минг тоннадан ортиқ минерал ўғитларни экспорт қилиш учун стратегик ва иқтисодий жиҳатдан фойдали бўлиб қолмоқда.

4. 2019 йилнинг асосий натижалари.

4.1. Соҳанинг асосий кўрсаткичлари.

2019 йилга республикани ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг устувор йўналишларидан келиб чиқиб, қуйидаги асосий вазифалар белгилаб олинди:

саноат ишлаб чиқаришининг барқарор ўсишини таъминлаш;

2019 йилда 457,1 миллион доллар тенг миқдорида капитал қўйилмаларни ривожлантириш билан инвестиция лойиҳаларини амалга оширилишини таъминлаш;

саноатнинг экспорт салоҳиятини ошириш;

соҳадаги айрим корхоналар активларини ички ва хорижий инвесторларга сотиш орқали мавжуд ишлаб чиқаришларни модернизация қилиш ва кенгайтиришга тўғридан-тўғри инвестицияларни жалб қилишни рағбатлантириш бўйича чора-тадбирларни амалга ошириш;

соҳа корхоналарининг молиявий барқарорлигини ошириш бўйича тадбирларни амалга ошириш.

“Ўзкимёсаноат” АЖ бошқаруви мавжуд ишлаб чиқариш қувватларини барқарорлаштириш ва юқини кўпайтириш, энергия сарфини камайитириш ва импорт ўрнини босувчи маҳсулотлар ишлаб чиқаришни кўпайтиришга қаратилган ишларни давом эттирмоқда, стратегик аҳамиятга эга бўлган инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш бўйича ишларни кучайтирди.

2019 йилнинг якуни бўйича умуман соҳада қуйидаги кўрсаткичларга эришилди:

- тижорат маҳсулотларини ишлаб чиқариш прогнози 90,7% бажарилди;
- ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръати - 102,7%;
- маҳсулот экспорти бўйича прогноз 91,7% бажарилди;
- Инвестиция дастурига мувофиқ ривожланиш 131,9% ташкил этди.

Шу билан бирга, минерал ўғитлар ишлаб чиқариш прогнозининг бажарилиши 95,8% ташкил этди.

4.2. Минерал ўғитларни ишлаб чиқариш ва сотиш балансининг бажарилиши тўғрисида.

Биржа савдолари иштирокчиларининг самарали талабини ҳисобга олган ҳолда, 2019 йил давомида минерал ўғитлар жисмоний оғирлиги 2172,5 минг тонна, шу жумладан: азот – 1761,9 минг тонна, фосфор – 332,1 минг тонна, калий - 78,4 минг тонна сотилди.

Шу билан бирга, харидларнинг умумий ҳажмида "Ўзагрокимехимоя" АЖ улуши 63%, пахта ва тўқимачилик кластерлари – 17,9%, бошқа қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқарувчилари – 7,2%, саноат корхоналари – 11,9% ни ташкил этди.

Натижада, "биржа савдолари орқали сотиш" балансининг амалдаги бажарилиши соф ҳолда атиги 790,9 минг тоннани (85,2%, - 137,3 минг тонна) ташкил этди, шу жумладан: азот - 637,5 минг тонна (90,3 %, - 68,6 минг тонна), фосфор – 106,3 минг тонна (72,4%, - 40,5 минг тонна), калий – 47,1 минг тонна (62,6%, - 28,2 минг тонна).

Ташқи бозорларда нархлар ва талаб конъюнктурасини ҳисобга олган ҳолда минерал ўғитлар 266,9 минг тонна (84,9%, - 47,5 минг тонна) миқдориди экспорт қилинди, шу жумладан: азот – 160,4 минг тонна (80 %, - 40,2 минг тонна), фосфор – 5,5 минг тонна (41,7%, - 7,6 минг тонна), калий – 101,0 минг тонна (100,2%).

Шу билан бирга, экспорт ҳажми қиймати бўйича 174,9 миллион доллар ёки прогнозга нисбатан 91,7% экспорт қилинди.

5. 2020 йил учун асосий вазифалар.

2020 йилдаги асосий вазифалар қуйидагилардан иборат:

- саноат ишлаб чиқаришининг барқарор ўсишини таъминлаш;
- 2020 йилда 386,7 миллион долларга тенг инвестицияларни ўзлаштириш ва истиқболли лойиҳаларнинг амалга оширилишини таъминлаш;
- соҳанинг экспорт салоҳиятини ошириш;
- тармоқ корхоналарининг молиявий барқарорлигини кучайтириш бўйича чора-тадбирларни амалга ошириш;
- инвестиция лойиҳалар ҳисобига янги иш ўрни очиш.

5.1. Саноат ишлаб чиқаришининг барқарор ўсишини таъминлаш.

2020 йилда саноат маҳсулотларини ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръатини 124,7 фоизга таъминлаш режалаштирилган.

Савдо маҳсулотларини ишлаб чиқаришнинг ўсиши қуйидагилар билан таъминланади:

“Навоийазот” АЖда ПВХ ва каустик сода ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланишни ошириш;

азот кислотасининг янги ишлаб чиқаришни ишга туширилишини ҳисобга олган ҳолда “Навоийазот” АЖда ишлаб чиқариш қувватларидан ва аммиакли селитра ишлаб чиқаришни кўпайтириш;

“Навоийазот” АЖ да аммиак ва карбамид ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш;

фосфорли ўғитлар ишлаб чиқаришни модернизациялаш бўйича ишларнинг якунланишини ҳисобга олган ҳолда "Аммофос-Максам" АЖда ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланишни ошириш (1 босқич);

7, 8 ва 9 панелларда қазиб олишга тайёргарлик ишлари якунланганлигини ҳисобга олган ҳолда "Дехқонобод калий заводи" АЖда калийли ўғитлар ишлаб чиқариш қувватидан фойдаланиш ва ишлаб чиқаришни кўпайтириш;

«Биринчи резинотехника заводи» МЧЖ ишлаб чиқариш ҳажмини ошириш ҳисобига.

Шу билан бирга, дунёда бошланган короновирус пандемияси инвестиция лойиҳаларини ўз вақтида якунлаш ва ишлаб чиқариш объектларини ишга туширишга салбий таъсир кўрсатди. Алоҳида инвестиция лойиҳаларини бажариш муддатлари 3 ой ва ундан ортиққа кўпайди.

Шу муносабат билан ишлаб чиқаришнинг режа кўрсаткичлари қайта кўриб чиқилди.

2020 йил учун қайта кўриб чиқилган режага кўра 2019 йил нисбатан 118% ўсиш суръати кутилмоқда.

Минерал ўғитлар балансининг асосий кўрсаткичлари.

Минерал ўғитлар ишлаб чиқариш 1296,5 минг тонна (ўсиш суръати 106,5%), шу жумладан азотли ўғитлар 949,48 минг тонна (105,7%), фосфорли ўғитлар 137,0 минг тонна (114,7%) ва калийли ўғитлар 210,0 минг тонна (105,5%) миқдорида ишлаб чиқарилиши кўзда тутилган.

Республика истеъмолчиларига минерал ўғитларни сотиш жами 1008,31 минг тонна, шу жумладан азотли ўғитлар 806,16 минг тонна, фосфорли ўғитлар 142,15 минг тонна ва калийли ўғитлар 60,0 минг тонна.

Минерал ўғитларнинг экспорт ҳажми 379,67 минг тонна, шу жумладан азотли ўғитлар 192,21 минг тонна, фосфат ўғитлари 192,21 минг тонна ва калийли ўғитлар 180,0 минг тонна режалаштирилмоқда.

“Ўзкимёсаноат” АЖ бизнес-режасининг соҳа корхоналарининг саноат ишлаб чиқаришининг режалар асосида ишлаб чиқилган.

5.2. 2020 йилда инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш.

2020 йилда йиллик ривожланиши 386,7 миллион доллар бўлган инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш режалаштирилган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 3 апрелдаги ПҚ-4265-сонли "Кимё саноатини янада ислоҳ қилиш ва инвестиция жозибadorлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида" ги қарори ва 2019-2030 йилларда кимё саноатини ривожлантириш дастурига мувофиқ, 2020 йилда қиймати 1272.32 миллион доллар бўлган 3 та инвестиция лойиҳасини амалга ошириш режалаштирилган:

““Навоиязот” АЖ да аммиак ва карбамид ишлаб чиқаришни қуриш - 985,74 млн.доллар, ишга тушириш муддати-2020 йил декабр ойида;

““Навоийазот” АЖ да нитрат кислота ишлаб чиқаришни ташкил этиш" - 216,58 млн. доллар, ишга тушириш муддати - 2020 йилнинг 1 июлига қадар;

“Кукон суперфосфат заводи” АЖ ишлаб чиқариш қувватларини модернизация қилиш ва кенгайтириш - 70 млн.доллар, ишга тушириш муддати 2020 йил декабр ойида.

5.3. Соҳанинг экспорт салоҳиятини ошириш.

Саноат корхоналарининг экспорт салоҳиятини ошириш мақсадида “Ўзкимёсаноат” АЖ тизимида ташқи савдо компанияси – экспорт-импорт операциялари бўйича ягона агентлик “Ўзкимёимпекс” МЧЖ ташкил этилди.

Мазкур МЧЖ фаолиятининг йўлга қўйилиши куйидаги афзалликларни беради:

- маҳсулотларни экспорт қилиш, шунингдек корхоналарнинг ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун хом ашё ва материаллар импорти бўйича ягона ташқи савдо маркетинг стратегиясини яратиш;

- ташқи бозорда ягона бренд остида маҳсулот экспортида иштирок этиш, шунингдек брендни ноҳақ рақобатдан ҳимоя қилиш;

- корхоналарнинг ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун хом ашёни узлуксиз етказиб бериш учун хом ашё базасининг мавжудлиги;

- узоқ муддатли ҳамкорлик тўғрисида ишончли тарқатиш тармоғини ташкил этиш.

2020 йилда маҳсулот экспортининг прогноз параметрларини бажариш учун “Ўзкимёимпекс” МЧЖ томонидан тегишли келишувлар ва шартномалар тузилди.

Бундан ташқари, “Ўзкимёсаноат” АЖ корхоналари “Ўзкимёимпекс” МЧЖ билан биргаликда маркетинг тадқиқотларини кучайтириш орқали янги савдо бозорларини ривожлантириш бўйича ишларни давом эттиради.

Ҳукуматлараро комиссиялар кун тартибига “Ўзкимёсаноат” АЖ корхоналари томонидан кимёвий маҳсулотлар экспортини (Туркменистон, Хитой, Туркия, Қозоғистон ва бошқалар) ташкил этиш бўйича таклифлар киритилади

Логистика (автомобиль ва контейнер транспорти) ни оптималлаштириш ва транспорт йўлақларидан самарали фойдаланиш (Бандар Аббос порти орқали Жанубий ва Жануби-Шарқий Осиё мамлакатларига ўғитларни етказиб бериш) бўйича ишлар давом эттирилади.

5.4. Соҳа корхоналарининг молиявий барқарорлигини ошириш бўйича тадбирларни амалга ошириш.

2020 йилда корхоналарнинг молиявий барқарорлигини ошириш бўйича ишлар давом этади, шу жумладан:

- маҳсулот таннархини пасайтириш бўйича чора-тадбирлар тўпламини амалга ошириш;

- давлат улуши ва "Ўзкимёсаноат" АЖнинг "Фарғонаазот" АЖ, "Дехқонобод калий заводи" АЖ, "Қўнғирот сода заводи" МЧЖ ва "Электрокимзаовд" АЖ ҚК устав капиталидаги улушини бозор қийматида хусусий инвесторларга сотиш;

- асосий бўлмаган активларни ва фойдаланилмаётган объектларни (шу жумладан устахоналар, иншоотлар ва унга туташ ҳудудларни) сотиш ва бошқалар.

5.5. Янги иш ўринларини яратиш.

2020 йилда “Навоийазот” АЖда аммиак ва карбамид ишлаб чиқаришни қуриш” лойиҳасини амалга оширишни яқунлаш режалаштирилган. Шу туфайли 491 та янги иш ўринлари яратилади.

6. 2020 йилги молиявий кўрсаткичларнинг прогнози.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Кимё саноатини бошқариш тузилмасини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” 2001 йил 13 мартдаги 124-сон қарорига мувофиқ “Ўзкимёсаноат” АЖ ижро бошқарувини юритиш жамиятнинг даромадлари ҳисобига амалга оширилади (“Ўзкимёсаноат” АЖнинг саноат ташкилотлари устав фондларидаги улуши дивидендлари ҳисобига).

2020 йилги ижро этувчи идоранинг молиявий натижаси ҳамда ижро апаратини сақлаш харажатлари 2019 йил якуни билан корхоналардан дивидендлар ва бошқа ажратмалар кўринишидаги тушумларлардан шаклланади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 3 апрелдаги ПҚ-4265 сонли “Кимё саноатини янада ислоҳ қилиш ва унинг инвестициявий жозибадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорини бажариш мақсадида бизнес-режада молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартларини (МХХС) амалга ошириш харажатлари кўзда тутилган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 7 июндаги ПҚ-4352-сонли Тошкент шаҳрида «Д.И. Менделеев номидаги Россия кимё-технология университети» Федерал давлат бюджети олий таълим муассасаси филиалини ташкил этиш тўғрисидаги фармонига мувофиқ харажатлар сметасида филиални моддий-техник таъминлаш харажатлари кўзда тутилган.

Бундан ташқари, 2020 йилда “Аммиак ва карбамид заводини қуриш бўйича дирекцияси” МЧЖни сақлаш учун харажатлар кўзда тутилган.

Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 5 октябрдаги ПФ-6079 сонли “Рақамли Ўзбекистон - 2030” стратегиясини тасдиқлаш ва уни самарали амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисидаги” фармонига мувофиқ рақамли иқтисодиётни ривожлантириш ва ахборот-коммуникация технологияларини кенг жорий этиш билан боғлиқ харажатлар назарда тутилган.

2020 йил учун акциядорлик жамиятларининг молиявий-хўжалик фаолияти натижалари бўйича компаниянинг дивидендлар кўринишидаги қутилаётган даромадларини ҳисоблаш республика ҳукумати томонидан қабул қилинган солиқ сиёсатини ҳисобга олган ҳолда амалга оширилди.

**2020 йил учун "Ўзкимёсаноат" АЖ саноат корхоналарининг
асосий молиявий-иқтисодий кўрсаткичлари**

№	Кўрсаткичлар номи	Улчов бирлиги	2019 йил амалда	2020 йил режа	2019 йилга нисбатан ўсиш сўрЪати,%
1.	Саноат маҳсулотлар ҳажми	млрд.сўм	6 298,0	7 753,5	118,0
2.	Минерал ўғитларни ишлаб чиқариш (100% соф ҳолда), жами				
	шу жўмладан:	минг.тонн	1 216,9	1 296,5	106,5
	азотли ўғитлар	минг.тонн	898,3	949,5	105,7
	фосфат ўғитлари	минг.тонн	119,4	137,0	114,7
	калийли ўғитлар	минг.тонн	199,1	210,0	105,5
3.	Соф фойда	млрд.сўм	190,1	442,5	232,8

"Ўзкимесаноат" АЖ 2020 йилда амалга ошириладиган инвестиция лойиҳалари

млн. долл.

№	Ташаббускорлар ва лойиҳалар номи	Лойиҳанинг умумий қиймати*	2020 йилга ўзлаштириш режаси	I-чорак	II-чорак	III-чорак	IV-чорак
	"Ўзкимесаноат" - жами	1 875,2	386,7	131,5	108,7	115,7	30,8
	ўз маблағлари	134,6	26,8	14,4	5,0	2,4	5,0
	тикланиш ва тараққиёт Жамғармаси маблағлари	392,7	23,4	21,4	2,0		
	Ўзбекистон Республикаси кафолати остида хорижий кредитлар	692,6	284,9	92,2	95,6	97,1	
	тижорат банклари кредитлари	5,7	4,1	1,5		0,8	1,8
	тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ва кредитлар	655,2	47,5	2,0	6,1	15,4	24,0
1	«Навоийазот» АЖ негизида аммиак ва карбамид ишлаб чиқаришни ташкил этиш	985,7	317,9	124,4	95,6	93,8	4,1
	ўз маблағлари	88,7	14,9	10,8			4,1
	тикланиш ва тараққиёт Жамғармаси маблағлари	320,0	21,4	21,4			
	Ўзбекистон Республикаси кафолати остида хорижий кредитлар	577,0	281,6	92,2	95,6	93,8	
2	"Самарқандкимё" АЖ корхонасида минерал ўғитлар ишлаб чиқариш комплексини ташкил этиш	450,0	20,0			10,0	10,0
	тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ва кредитлар	450,0	20,0			10,0	10,0
3	"Қўқон суперфосфат заводи" ни модернизация қилиш, ишлаб чиқариш қувватини ошириш ва янги турдаги маҳсулотларни ишлаб чиқаришни ташкил этиш	70,0	13,5	2,0	5,0	2,0	4,5
	тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ва кредитлар	70,0	13,5	2,0	5,0	2,0	4,5
4	Капролактама ишлаб чиқаришда кимёвий чиқиндиларни қайта ишлаш ва утилизация қилишни ташкил этиш	3,0	1,6		0,1	0,3	1,2
	тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ва кредитлар	3,0	1,6		0,1	0,3	1,2
5	«Навоийазот» АЖ негизида техник газни (CO2) ишлаб чиқаришни ташкил этиш	16,0	2,0			0,5	1,5
	ўз маблағлари	3,0					
	тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ва кредитлар	13,0	2,0			0,5	1,5

№	Ташаббускорлар ва лойиҳалар номи	Лойиҳанинг умумий қиймати*	2020 йилга узлаштириш режаси	I-чорак	II-чорак	III-чорак	IV-чорак
6	«Навоийазот» АЖ метанол негизида КФКг85 карбонид-формалдегид концентрати маҳсулотини ишлаб чиқаришни ташкил қилиш	18,1	2,5		0,5	0,5	1,5
	туғридан-туғри хорижий инвестициялар ва кредитлар	18,1	2,5		0,5	0,5	1,5
7	"CENTRAL ASIA CHEMICAL" МЧЖ негизида ЛАБ асосида синтетик ювиш воситаларини ишлаб чиқаришни ташкил қилиш	9,9	6,9	1,5		2,9	2,5
	уз маблағлари	4,2	2,8			2,1	0,7
	тижорат банклари кредитлари	5,7	4,1	1,5		0,8	1,8
8	«Фарғонаазот» АЖ негизида мавжуд ишлаб чиқариш натрий нитрати ва натрий бикарбонати қувватларини ошириш	0,5	0,5			0,3	0,2
	уз маблағлари	0,5	0,5			0,3	0,2
9	«Навоийазот» АЖ негизида азот кислотаси ишлаб чиқаришни ташкил этиш	216,6	8,9	3,60	2,0	3,3	
	уз маблағлари	28,3	3,6	3,6			
	Ўзбекистон Республикаси кафолати остида хорижий кредитлар	115,6	3,3			3,3	
	тикланиш ва тараққиёт Жамғармаси маблағлари	72,7	2,0		2,0		
10	«Фарғонаазот» АЖ негизида корд и техник матоларни ишлаб чиқаришни ташкил этиш	80,0	2,0				2,0
	уз маблағлари	4,8					
	туғридан-туғри хорижий инвестициялар ва кредитлар	75,2	2,0				2,0
11	Водород пероксидини ишлаб чиқариш	25,0	5,0			2,0	3,0
	туғридан-туғри хорижий инвестициялар ва кредитлар	25,0	5,0			2,0	3,0
12	«Жиззах пластмасса» АЖда кимёвий чидамли маҳсулотларни ишлаб чиқариш	0,4	0,4			0,1	0,3
	туғридан-туғри хорижий инвестициялар ва кредитлар	0,4	0,4			0,1	0,3
13	Пахта целлюлозасидан карбоксилметилцеллюлозаси (КМЦ) асосида бургулаш, қурилиш, озиқ-овқат ва тиббий реагентларни ишлаб чиқариш (I -боскич).	4,5	4,5		4,5		
	уз маблағлари	4,5	4,5		4,5		
14	Минерал ўғитларни қоплаш учун полиэтилен қоп ишлаб чиқаришни ташкил этиш	1,0	1,0		1,0		
	уз маблағлари	0,5	0,5		0,5		
	туғридан-туғри хорижий инвестициялар ва кредитлар	0,5	0,5		0,5		

2020 йилга "Ўзкимесаноат" АЖ саноат корхоналари таркибида

ишлаб

чиқариш харажатларини камайтириш ва ишлаб чиқариш таннархини камайтириш учун мақсадли кўрсаткичлари

№	Корхонанинг номи	Ўлчов бирлиги	Прогноз пасайиши	шу жумладан ҳисобидан:								
				ишлаб чиқариш харажатлари						билвосита харажатлар		
				жами	энергия манбаларини тежаш	хом ашё ва материаллар харажатларини оптималлаштириш	технологик ва бошқа йўқотишларни камайтириш	саноат ва ишлаб чиқариш ходимлари сонини оптималлаштириш	бошқа ишлаб чиқариш харажатлари ва операция харажатларни камайтириш	жами	шулардан:	
АУПни сақлаш харажатларини камайтириш	қўшимча харажатларни камайтириш											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
"Ўзкимёсаноат" АЖ		%	4,8	4,6	3,4	0,4	1	0,03	0,2	0,2	0	0,2
		млн.сўм	296 528	168 216	77 128	46 158	34 755	3 796	6 378	128 312	60	128 252
шу жумладан:												
1.	"Навоиазот" АЖ	%	4,6	3,2	1,4	1,0	0,6		0,1	1,5		1,5
		млн.сўм	136 167	93 267	41 794	29 588	19 029		2 857	42900		42 900
2.	"Максам-Чирчик" АЖ	%	2,7	0,9	0,7	0,02		0,1	0,02	1,9		1,9
		млн.сўм	45 631	14 446	11 754	319		2 117	256	31186		31 186
3.	"Ферганаазот" АЖ	%	2,4	0,8	1,4	0,9	0,95	0,1	0,1	1,6		1,6
		млн.сўм	83 998	56 640	22 546	14 269	15 726	1 679	2 421	27358		27 358
4.	"Дехканабадский калийный завод" АЖ	%	3,9	0,2	0,03				0,2	3,8		3,8
		млн.сўм	20 556	960	168				792	19597		19 597
5.	"Кунградский содовый завод" МЧЖ	%	3,0	0,8	0,25	0,6			0,015	2,1	0,018	2,1
		млн.сўм	10 175	2 903	867	1 983			53	7272	60	7 212

**Инвестиция дастурига киритилган лойиҳаларни амалга ошириш,
маҳаллийлаштириш дастури ҳамда 2020 йилга мўлжалланган касаначиликни
ривожлантириш дастури орқали яратилган янги иш ўринлари
ДАСТУРИ**

№	Корхона номи	Янги иш ўринлари яратиш дастури				
		Жами	шу жумладан			
			инвестиция дастурига буйича	маҳаллийлаштириш дастури буйича	саноатни ривожлантириш дастури буйича	касачиликни ривожлантириш дастури буйича
1	"Навоийазот" АЖ	491	491			
	ЖАМИ:	491	491			

"Ўзкимёсаноат" АЖ томонидан 2020 йилга мўлжалланган саноат ишлаб чиқариш прогнози чораклар бўйича тақсимланган ҳолда

Маҳсулот Номи	2019 йил амалда	2020 йилга режа	I чорак	II чорак	III чорак	IV чорак
Минерал ўғитлар (100% с.х.)да - жами:	1 216,9	1 296,5	280,5	336,0	346,3	333,7
азотли ўғитлар	898,3	949,5	214,4	253,8	257,0	224,3
фосфат ўғитлари	119,4	137,0	21,1	30,6	37,4	47,9
калийли ўғитлар	199,1	210,0	45,0	51,6	51,9	61,5
Кам зичликдаги аммиакли селитра	40,9	60,0	15,0	15,0	15,0	15,0
ҲМД	5,0	5,0	1,3	1,4	1,5	1,0
Натрий нитрат	3,9	3,8	1,0	1,1	1,1	0,7
Натрий бикарбонат	1,9	2,0	0,5	0,5	0,6	0,4
Натрий цианид	32,5	31,0	7,6	7,7	7,8	7,8
ПВХ (поливинилхлорид)	0,1	66,6	7,4	14,2	22,5	22,5
Натрий гидроксиди 50%		24,4	1,5	5,1	8,9	8,9
Натрий гидроксиди		23,2	1,5	4,9	8,4	8,4
Кальцийланган сода	188,1	192,0	51,9	33,4	53,4	53,4
Полиэтилен плёнка	0,9	1,1	0,20	0,05	0,45	0,40
Полиэтилен қувурлар	3,0	3,2	0,32	0,18	1,38	1,32
Автомобил шиналари (минг. дона)	269,6	1171,2	105,3	115,2	347,7	603,0
Қишлоқ хўжалик шиналари (минг.дона)	14,8	30,0	0,0	0,0	14,4	15,6
Конвейер лентаси (минг.п.м.)	21,9	72,0	11,4	10,5	24,5	25,6

**"Ўзкимёсаноат" АЖ ижро аппаратини 2017-2020 йиллар давомида
МОЛИЯВИЙ НАТИЖАЛАРНИНГ ҚИЁСИЙ ТАҲЛИЛИ**

(МИНГ. СЎМ)

Кўрсаткичлар номи	Сатр коди	2017 йил		2018 йил		2019 йил		2020 йилга режа				
		режа	амалда	режа	амалда	режа	амалда	I чорак	I ярим йиллик	9 йолик	йиллик	
Маҳсулот (товар, иш ва хизмат) ларни сотишдан соф тушум	10											
Сотилган маҳсулот (товар, иш ва хизмат) ларнинг таннари	20											
Маҳсулот (товар, иш ва хизмат) ларни сотишнинг яши фойдаси (зарари) (сатр.010-020)	30											
Давр харажатлари, жами (сатр.050+060+070+080), шу жумладан:	40	5 965 153	11 532 340	18 878 947	17 903 898	28 919 648	27 187 182	6 437 757	15 097 196	36 688 085	60 872 023	
Сотиш харажатлари	50											
Маъмурий харажатлар	60	4 251 290	5 597 300	11 950 431	10 448 990	19 392 586	17 373 099	3 862 654	8 327 414	16 589 633	23 840 710	
Бошқа операцион харажатлар	70	1 713 863	5 935 040	6 928 516	7 454 908	9 527 062	9 814 082	2 575 103	6 769 782	20 098 453	37 031 314	
Ҳисобот даврининг солиқ солинадиган фойдадан келгусида чегириладиган харажатлари	80							1 437 208	3 237 208	53 888 434	84 898 754	
Асосий фаолиятнинг бошқа даромадлари	90	184 819	401 349	239 432	420 241	167 271	4 084 533	104 789	204 789	304 789	404 789	
Асосий фаолиятнинг фойдаси (зарари) (сатр. 030-040+090)	100	-5 780 334	-11 130 991	-18 639 515	-17 483 657	-28 752 377	-23 102 648	-6 332 968	-14 892 407	-36 383 296	-60 467 234	
Молиявий фаолиятнинг даромадлари, жами (сатр.120+130+140+150+160), шу жумладан:	110	6 943 390	12 766 427	22 201 636	36 802 178	55 144 464	60 411 887	1 332 418	3 032 418	53 583 644	84 493 964	
Дивидендлар шаклидаги даромадлар	120	4 256 523	9 230 482	22 006 023	36 703 151	55 117 229	58 439 554			49 551 226	79 461 546	
Фоизлар шаклидаги даромадлар	130							867 670	1 867 670	2 367 670	2 867 670	
Молиявий ижарадан даромадлар	140											
Валюта курси фарқидан даромадлар	150	2 686 867	3 427 795	195 613	99 026	27 235	1 972 333	464 748	1 164 748	1 664 748	2 164 748	
Молиявий фаолиятнинг бошқа даромадлари	160		108 150									
Молиявий фаолият бўйича харажатлар (сатр.180+190+200+210), шу жумладан:	170	28 635	156 344	57 569	113 484	21 963	11 963 086	804 769	6 004 769	16 504 769	19 504 769	
Фоизлар шаклидаги харажатлар	180									8 500 000	9 500 000	
Молиявий ижара бўйича фоизлар шаклидаги харажатлар	190											
Валюта курси фарқидан зарарлар	200	28 635	156 344	57 569	113 484	21 963	11 963 086	804 769	6 004 769	8 004 769	10 004 769	
Молиявий фаолият бўйича бошқа харажатлар	210											
Умумҳужалик фаолиятининг фойдаси (зарари) (сатр.100+110-170)	220	1 134 421	1 479 092	3 504 551	19 205 037	26 370 124	25 346 153	-5 805 319	-17 864 758	695 579	4 521 961	
Фавқуллоддаги фойда ва зарарлар	230											
Фойда солиғини тўлагунга қадар фойда (зарар) (сатр.220+/-230)	240	1 134 421	1 479 092	3 504 551	19 205 037	26 370 124	25 346 153	-5 805 319	-17 864 758	695 579	4 521 961	
Фойда солиғи	250											
Налог на сверприбыль	251											
Фойдадан бошқа солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар	260											
Ҳисобот даврининг соф фойдаси (зарари) (сатр.240-250-260)	270	1 134 421	1 479 092	3 504 551	19 205 037	26 370 124	25 346 153	-5 805 319	-17 864 758	695 579	4 521 961	

**"Ўзкимёсаноат" АЖ ижро аппарати учун
2020 йилга мўлжалланган молиявий натижалар прогнози**

(минг. сум)

п/п №	Кўрсаткичлар номи	2019 йил		2020 йилга режа	шу жумладан чораклар бўйича:			
		режа	амалда		1 чорак	2 чорак	3 чорак	4 чорак
1	Давр харажатлари	28 919 648	27 187 182	60 872 023	6 437 757	8 659 439	21 590 889	24 183 938
	- Маъмурий харажатлар	19 392 586	17 373 099	23 840 710	3 862 654	4 464 760	8 262 219	7 251 077
	- Бошқа операцион харажатлар	9 527 062	9 814 082	37 031 314	2 575 103	4 194 679	13 328 670	16 932 861
2	Асосий фаолиятдан олинадиган бошқа даромадлар	167 271	4 084 533	404 789	104 789	100 000	100 000	100 000
3	Асосий фаолиятдан олинган фойда (зарар)	-28 752 377	-23 102 648	-60 467 234	-6 332 968	-8 559 439	-21 490 889	-24 083 938
4	Молиявий фаолиятдан олинган даромад	55 144 464	60 411 887	84 493 964	1 332 418	1 700 000	50 551 226	30 910 320
	- Дивидендлар шаклидаги даромадлар	55 117 229	58 439 554	79 461 546			49 551 226	29 910 320
	- Валюта курси фарқидан даромадлар	27 235	1 972 333	2 164 748	464 748	700 000	500 000	500 000
5	- бошқа даромадлар (фоизлар)			2 867 670	867 670	1 000 000	500 000	500 000
6	Молиявий фаолиятдан боғлиқ харажатлар	21 963	11 963 086	19 504 769	804 769	5 200 000	10 500 000	3 000 000
	- Фоизлар шаклидаги харажатлар			9 500 000			8 500 000	1 000 000
	- Валюта курси фарқидан зарарлар	21 963	11 963 086	10 004 769	804 769	5 200 000	2 000 000	2 000 000
7	Умумхўжалик фаолиятининг фойдаси (зарари)	26 370 124	25 346 153	4 521 961	-5 805 319	-12 059 439	18 560 337	3 826 382
8	Солиқлардан олдинги молиявий натижа	26 370 124	25 346 153	4 521 961	-5 805 319	-12 059 439	18 560 337	3 826 382
9	Даромад солиғи							
10	Бошқа солиқлар							
11	Соф фойда	26 370 124	25 346 153	4 521 961	-5 805 319	-12 059 439	18 560 337	3 826 382

I. "Ўзкимёсаноат" АЖ бошқарув орган самарадорлик асосий кўрсаткичлари

№	Кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	Норматив	2020 йил режа			
				1 чорак	1 ярим йиллиги	9 ой	йил
1	Активлар рентабеллиги	коэффициент	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
2	Абсолют ликвидлик коэффициенти	коэффициент	0,20	19,55	4,44	3,57	4,13
3	Молиявий барқарорлик коэффициенти	коэффициент	1,00	1170,55	155,76	431,60	542,83
4	Тўлов қобилияти коэффициенти	коэффициент	1,25	44,68	6,18	8,13	16,00

II. Қўшимча самарадорликнинг муҳим кўрсаткичлари
 ("Ўзкимёсаноат" АЖнинг тизимдаги саноат корхоналарининг фаолият кўрсаткичлари)

1.	Ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръати	%		95,1	100,2	107,0	118,0
2.	Инвестицияларни ўзлаштириш	млн.долл		133,7	239,2	355,3	386,7
3.	Экспорт ҳажми	млн. долл		41,9	139,5	214,8	279,0
4.	Маҳаллийлаштириш дастури бўйича ишлаб чиқариш	млрд. сўм		190,9	346,6	537,8	767,3
5.	Маҳсулотларни сотишдан соф тушуми	млрд. сўм		1 853,4	4 105,7	6 315,2	8 432,9
6.	Соф фойда	млрд. сўм		85,9	245,5	370,7	442,5
7.	Маҳсулотларни сотишдан рентабеллик	%		7,7	10,0	9,7	8,5

Изоҳ: Ҳуқумат қаларларига асосан кўрсаткичларга ўзгаришлар қиритиш мумкин.

**2020 йил якуни бўйича "Ўзкимёсаноат" АЖ бошқарув фаолияти
самарадорлиги кўрсаткичлари (KPI)**

N	Кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	Бал	2020 йилга прогноз			
				1 чорак	1 ярим йил	9 ой	йил
Бошқарув раиси							
1	Товар маҳсулоти ишлаб чиқариш режасини бажариш	фоиз	1	100,0	100,0	100,0	100,0
2	Инвестицияларни жалб қилиш	млн долл.	1	162,2	247,3	349,5	386,7
3	Тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни жалб қилиш	млн долл.	1	0,0	12,5	22,4	47,5
4	Маҳсулотларни экспортга ортиш	млн долл.	1	41,9	139,5	214,8	279,0
5	Таннарх ва ишлаб чиқариш харажатларини қисқартириш	фоиз	1	0,8	1,7	2,8	4,2
6	Янги иш ўринларини яратиш	сони	1	0,0	491,0	491,0	491,0
	Жами:		6				
Бошқарув раисининг ишлаб чиқариш, локализация, кооперацион алоқаларни ва ахборот технологияларни кенгайтириш бўйича биринчи ўринбосари кўрсаткичлари							
1	Ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръати	фоиз	1	95,1	100,2	107,0	118,0
2	Минерал ўғитларни ишлаб чиқариш режасини бажариш	фоиз	1	100,0	100,0	100,0	100,0
3	Маҳаллийлаштириш дастури бўйича маҳсулот ишлаб чиқариш	млрд. сўм	1	190,9	346,6	537,8	767,3
4	Импорт ҳажмини қисқартириш	млн.долл.	2	13,5	28,2	48,0	72,2
	шу жумладан:						
	маҳаллийлаштириш ҳисобига	млн.долл.	1	12,5	25,0	42,9	65,2
	тармоқлараро саноат кооперацияси ҳисобига	млн.долл.	1	1,0	3,2	5,1	7,0
5	Ёқилғи-энергия ресурсларини тежаш	тонна шартли ёқилғи ҳисобида	1	4 443,7	12 837,7	21 166,9	29 667,9
6	Жисмонан ва маънан эскирган ускуналарни замонавийсига алмаштириш	бирлик	1	29,0	98,0	184,0	262,0
	Жами:		7				

N	Кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	Бал	2020 йилга прогноз			
				1 чорак	1 ярим йил	9 ой	йил
Бошқарув раисининг иқтисодиёт ва молия бўйича ўринбосари							
1	Маҳсулотларни сотишдан соф тушум	млрд сўм	1	1 853,4	4 105,7	6 315,2	8 432,9
2	Минерал ўғитларни сотиш режаларни бажариш	фоиз	1	100,0	100,0	100,0	100,0
	ички бозорга биржа савдолари орқали	фоиз		100,0	100,0	100,0	100,0
	экспортга	фоиз		100,0	100,0	100,0	100,0
3	Маҳсулотларни сотишдан рентабеллик	фоиз	1	7,7	10,0	9,7	8,5
4	Айланиш коэффиценти						
	дебитор қарздорликнинг айланувчанлиги	кунда	1	90,0	180,0	270,0	360,0
	кредитор қарздорликнинг айланувчанлиги	кунда	1	90,0	180,0	270,0	360,0
5	Бюджетга тўловлар прогнозининг бажарилиши	фоиз	1	100,0	100,0	100,0	100,0
6	Ўртача иш ҳақи суммаси	минг сўм	1	2 505,6	2 559,6	2 648,9	2 705,0
	Жами:		7				
Бошқарув раисининг инвестициялар ва инновациялар бўйича ўринбосари							
1	Инвестиция дастури доирасида инвестицияларни ўзлаштириш	млн долл.	1	133,7	236,6	349,5	386,7
2	Шу жумладан тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни ўзлаштириш	млн долл.	1	2,2	6,8	22,4	47,5
3	Ўзлаштирилган инвестициялар ҳажмининг тармоқ товар маҳсулотининг сотишига нисбати	фоиз	1	0,7	0,6	0,6	0,5
4	Инвестиция дастурига асосан ишга тушириладиган объектлар	сони	1	0,0	3,0	4,0	7,0
5	Активларни хусусийлаштиришга (сотишга), ҳамкорликда лойиҳаларни амалга оширишга, қўшма корхоналар тузишга жалб этилган хорижий инвесторлар	сони	1	0,0	1,0	1,0	3,0
	Жами:		5				

Изоҳ: Ҳукумат қарорларга мувофиқ кўрсаткичларга ўғаришлар қиритилиш мумкин